

تنگنا

مادیان

مسعود مهرابی
افتتاح مجلس موسسان (خانباخان معتضدی، ۱۳۰۴)، حاجی آقا آکتر سینما، کلید (ابراهیم فروزش، ۱۳۶۵)، خشت و آئینه، پ مثل پلیکان و [مسافر، سفر]، کودک و استعمار [شب فوری]، دستفروش و [سازدهنی]، گاو و [آرامش در حضور دیگران]، آنسوی آتش و [طبیعت بیجان]، مادیان

کرد که کم و بیش تفاوت‌هایی با آثار نظیر خود در این محدوده دارند. به این ترتیب، قید ده فیلم برایم بی‌معناست و مجموعه‌ای آثاری که فهرست کرده‌ام، برایم حکم سینمای ایران را دارد و بس. چه، اگر حکم بر ده فیلم باشد، آثار بهرام بیضایی بیشترین شماره‌ی ردیف‌ها را به‌خود اختصاص می‌داد و برای بقیه جایی نمی‌ماند.

سیدابراهیم نبوی
(به‌ترتیب سال تهیه)
گاو، رگبار، دایره مینا، سازدهنی، اوکی مستر، خانه‌آقای حقدوست، دهنده، دستفروش [بهترین فیلم سینمای ایران]، ناخدا خورشید، شاید وقتی دیگر
* توضیح اینکه فیلمهای خشت و آئینه و سازده احتجاب را ندیده‌ام.

چند توضیح روشن‌کننده را هم به این نوشته اضافه کنم. اول این‌که به‌تبع سلیقه، طرز تفکر، جهان‌بینی و درک از رسانه، نوع سینمایی که به آن معتقدم و دوست می‌دارم، مطلقاً متفاوت با نوع سینمایی‌ست که بهرام بیضایی در آن قالب کار می‌کند اما، این نکته مانع از آن نمی‌شود که تردید نداشته باشم و با قطعیت اعتقاد داشته باشم که، وی در محدوده‌ی سینمای ایران تنها فردی‌ست که "کارگردان" است و اجزا و عناصر هر صحنه‌اش نشان از فکر شدگی منتج از "کارگردانی" است. دوم این‌که، انتخاب این تعداد آثار، بدون توجه به فیلمهای تولید شده در سال‌های آغازین سینما در ایران صورت گرفته است. در نتیجه، بعید نیست اثری از آن دوره یافت که با معیارهای سینما و من، بتوان در فهرست ردیف کرد.

جهانبخش نورایی
چشمه، طبیعت بیجان، گاو، خشت و آئینه، بی‌تا (هژبردارپوش، ۱۳۵۱)، تنگنا، رگبار، خاک، مادیان، دستفروش [فقط اپیزود سوم]

و نکته‌ی آخر این‌که، به‌طور قطع فرق و فاصله است بین مسیر عرصه‌ی تولید، شیوه‌های تولید، نحوه‌ی بیان، امکان عرضه و چگونگی پخش و سرآخر برخورد تماشاگر با اثری که متکی به سینمای حرفه‌ی‌ست تا اثری که مطلقاً برای سینمای حرفه‌ی ساخته نمی‌شود و بطور عمده در مجرای جریان‌های حاشیه‌ی سینما حرکت می‌کند و تولید می‌شود. به‌عبارت دیگر، من جریان تولید و پخش و مراحل مختلفی را که منجر به نمایش یک فیلم "کوتاه" (داستانی یا مستند) می‌شود مطلقاً متفاوت از طری همان جریان درمورد یک فیلم وابسته به سینمای حرفه‌ی می‌بینم. بنابراین، به تقسیم‌بندی بین فیلم "کوتاه" و "بلند" قابل هستم. از این رو، به‌دلیل حضور عمده‌ی فیلمهای کوتاه آنها را در فهرستی جداگانه آورده‌ام.

عباس یاری
(قبل از انقلاب):
خشت و آئینه و [مسافر]، یک اتفاق ساده و [سازدهنی]، گاو و [خاک]، گوزنها، تپلی و [فرار از تله]
(بعد از انقلاب):
مادیان، آنسوی آتش و [دستفروش، اپیزود اول و سوم]، خانه‌آقای حقدوست، بازجویی و [نقطه ضعف]، شاید وقتی دیگر.
* و بعد: ناخدا خورشید، اجاره‌نشین‌ها، تنوره دیو، بایکوت، باشو غریبه کوچک، ایستگاه، نازنین

* کودک و استعمار، سفر، اونشب که بارون اومد، پ مثل پلیکان، تجربه، لباس برای عروسی (عباس کیارستمی، ۱۳۵۵)، یا ضامن آهر

مجید مصطفوی

(به‌ترتیب حروف الفبا)

آرامش در حضور دیگران، خشت و آئینه، رگبار، سازدهنی، سازده، احتجاب، طبیعت بیجان، گاو، گزارش، مادیان، مقولها

نازنین مفخم

طبیعت بیجان، یک اتفاق ساده، اونشب که بارون اومد، رگبار، کودک و استعمار، خیزابها (محمدرضا مقدسیان - ۱۳۶۵/۶۶)، خانه سیاه است (فروغ فرخزاد، ۱۳۴۱)، گزارش، دایره مینا

در رای‌گیری نهایی، تنها ده فیلم اول انتخابی هر نفر محاسبه شده است. از آنجا که همه انتخابها به‌ترتیب ارزش نبوده، برای هر فیلم و هر فیلمساز یک امتیاز در نظر گرفته شده است.